

Nota
Programma van Maatregelen

Proefsleuvenonderzoek: 2019B107

Archeologienota ID: 8632

Knokke Kalvekeetdijk

Ruben Vergauwe, Pieter Laloo, Frederik Wuyts

Colofon

Project:
Knokke-heist Kalvekeetdijk
Bekrachtigde archeologienota ID8632

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Ruben Vergauwe, Pieter Laloo, Frederik Wuyts

© 2019 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	1
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	1
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	1
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	1
1.3 Impactbepaling	2
1.4 Waardering van archeologische site	3
1.5 Concretisering maatregelen	4
Bibliografie	5
Bijlage	6

INLEIDING

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor de bouw van een kantorencomplex met ondergrondse parkeergarage op een terrein langs de Kalvekeetdijk te Knokke-Heist, in de provincie West-Vlaanderen voerde GATE in 2018 reeds een archeologisch bureauonderzoek uit conform het vigerend Onroerend-erfgoeddecreet (d.d. 12 juli 2013) en het ermee geassocieerde Onroerenderfgoedbesluit (d.d. 16 mei 2014). Dit leidde tot de opmaak van een bekrachtigde archeologienota (ID 8632 – Aluwé & Laloo 2018) waarin op basis van de landschappelijke en historisch-cartografische ligging van het projectgebied en de archeologische regionale kennis werd beargumenteerd dat een deel van het bedreigde gebied een hoog potentieel bezit voor de aanwezigheid van archeologische resten uit de historische perioden (middeleeuwen t.e.m. heden), die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan onze huidige archeologische kennis van het gebied. Daarom werd een vervolg van het vooronderzoek in een uitgesteld traject en met ingreep in de bodem noodzakelijk geacht en werd hiervoor in de archeologienota een programma van maatregelen voor een vervolgtraject met een archeologisch proefsleuvenonderzoek opgesteld. Onderhavige nota vormt de neerslag van dit uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem, dat heeft plaatsgevonden na het aanvragen van de noodzakelijke vergunning maar voor het uitvoeren van de geplande bodemingrepen.

Een nota vormt de eindfase van een uitgesteld traject van archeologisch vooronderzoek en wordt, net als een archeologienota, ter bekrachtiging ingediend bij een bevoegde instantie. Het doel ervan is een overzicht te bieden van (1) de uitgevoerde onderzoekshandelingen binnen dit uitgesteld traject en (2) de daaruit voortvloeiende resultaten en op basis van deze overzichten en de eerdere inzichten gerapporteerd in de geassocieerde archeologienota (3) een onderbouwde inschatting te geven van de waarde van de aangetroffen archeologische resten, inclusief een wijze voor de omgang daarmee. Het is opgebouwd uit twee delen: een 'Verslag van Resultaten' (VvR) en een 'Programma van Maatregelen' (PvM). Het eerste deel (VvR) beschreef het uitgevoerde vooronderzoek en biedt inzicht in de uitvoeringswijze en resultaten van het onderzoek en in het wetenschappelijk potentieel en de betekenis van de archeologische waarden. Het vormt de basis voor onderhavig PvM waarin een gemotiveerd advies verleend wordt over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met de archeologische resten bij de geplande bodemingrepen.

VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Het archeologisch vooronderzoek binnen het kader van de nota bestond uit een proefsleuven- en proefputtenonderzoek. Volgend uit dit onderzoek wordt het archeologisch potentieel binnen dit projectgebied laag wordt ingeschat. De archeologische site die werd aangetroffen is van die aard en omvang dat deze voldoende en adequaat kon onderzocht worden tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem. Er is een grote mate van recente verstoring aanwezig binnen het projectgebied. Het aantal gebouwen met oorspronkelijk historisch karakter is beperkt (n = 2) en die gebouwen zijn eind jaren '90 van vorige eeuw en begin 21ste eeuw grondig verbouwd geweest. Het gebied rond die gebouwen is eveneens sterk vergraven geweest tijdens die recente herinrichtingen. In het noorden van het projectgebied kwamen nog het restant van een ruraal nederzettingsspoor uit de late middeleeuwen aan het licht, maar dit spoor bleek slecht bewaard te zijn door de latere vergravingen. Daarenboven bevond dit spoor zich aan de noordelijke rand van het projectgebied.

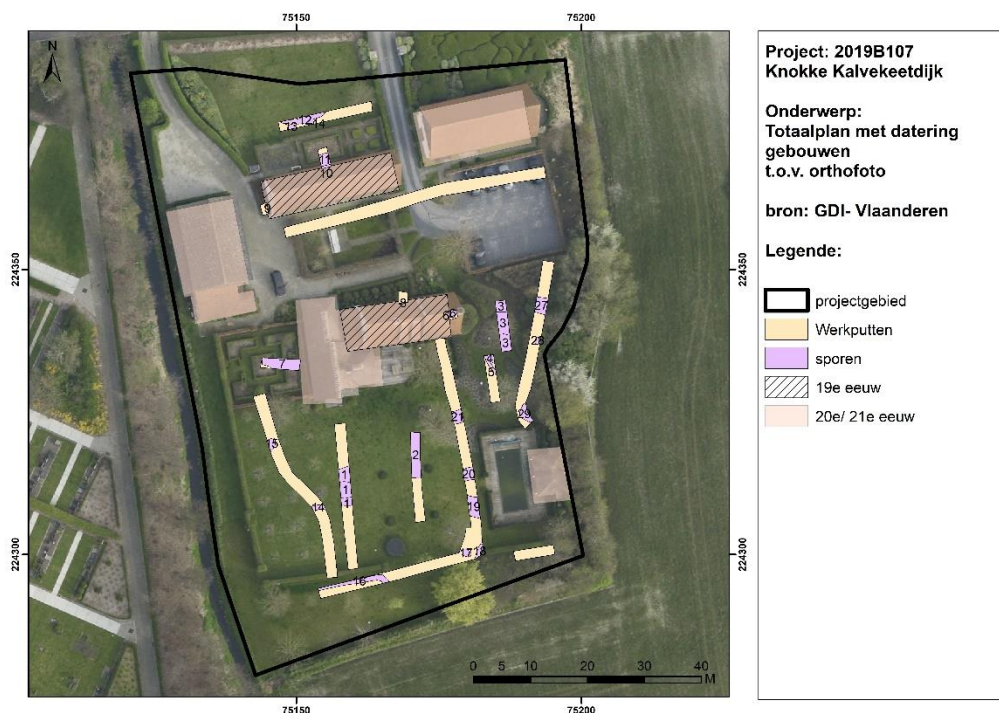
Daarom lijkt archeologisch vervolgonderzoek ons niet noodzakelijk.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

De onderkant van een greppel uit de late middeleeuwen werd aangesneden onder recente verstoringen. Er lijkt dus bewoning in of vlakbij het projectgebied aanwezig te zijn geweest in de laatmiddeleeuwse periode.

Verder werden ook sporen van moderne en recente bewoning en bebouwing vast gesteld. Onder meer in de opmaaklagen van de funderingen van de gebouwen werden sporadisch ook vondsten uit de postmiddeleeuwse periode aangetroffen in secundaire/vergraven context. Die vondsten suggereren echter ook aanwezigheid op het domein in die periode.

Concluderend kunnen we stellen dat er sporen en vondsten aanwezig zijn van de late middeleeuwen tot heden. Waarbij de 19de, 20ste en 21ste eeuwse sproen en structuren de oudere sporen en structuren zeer sterk hebben aangetast.

Figuur 1. Synthesefiguur; Resultaten uitgesteld vooronderzoek t.o.v. gebouwenbestand.

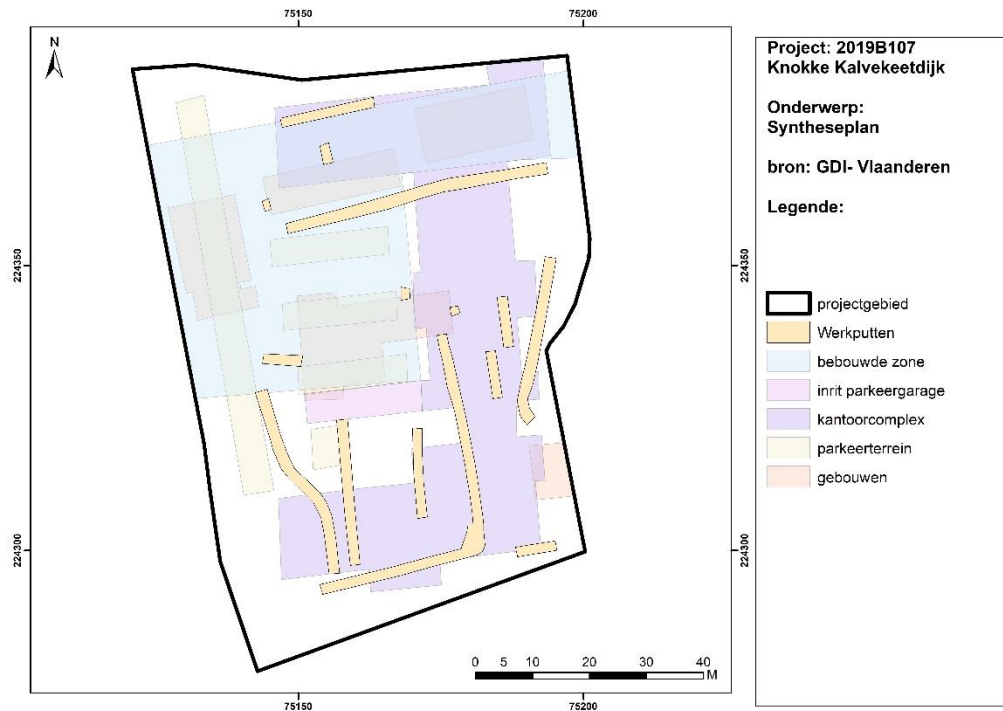
1.3 Impactbepaling

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw kantoorcomplex met ondergrondse parking binnen het projectgebied. Deze laatste heeft een totale oppervlakte van ca. 6500m² (fig.5).

Om plaats te maken voor de nieuwbouw worden eerst de huidige gebouwen gesloopt. De vijf gebouwen staan voornamelijk in de noordelijke helft van het projectgebied en nemen een oppervlakte van ca. 1000m² in.

Na de sloop start de bouw van het nieuwe kantoorcomplex. Op het noordelijke deel na wordt dit complex vooral naast de huidige gebouwen ingepland. Het gebouw wordt over de gehele oppervlakte (ca. 2500m²) voorzien van een ondergrondse parkeergarage. Door deze werkzaamheden zal de bodem tot ca. 4m diep verstoord worden.

Het westelijke deel van het projectgebied wordt ingericht als parkeerterrein (ca. 700m²). Auto's kunnen via een oprit tussen deze parkings de ondergrondse parkeergarage bereiken. De inrit van deze parkeergarage wordt aangelegd met een helling van $\pm 15\%$ over ca. 100m².

Figuur 2. Synthesefiguur; Resultaten vooronderzoek t.o.v. geplande werken en niet-toegankelijke zones

1.4 Waardering van archeologische site

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem werd duidelijk dat er binnen het gebied ook occupatie was in de laatmiddeleeuwse periode (14de eeuw). Eén grachtfragment werd aangesneden in het noorden van het projectgebied. Dit spoor (spoor 12) was echter sterk verstoord door moderne en/of recente ingrepen, waardoor slechts de onderste 10 à 20cm was bewaard gebleven.

De overige sporen betreffen voornamelijk bewoningssporen uit de recentere periodes (19de- 20ste eeuw). Het gaat dan voornamelijk om verstoringen en vergravingen in functie van herinrichtingen van het domein. De huidige eigenaar gaf tijdens het veldwerk in elk geval mee dat bij zijn weten er al minstens twee verbouwings- en herinrichtingsfases zijn uitgevoerd aan de gebouwen en de tuin : één eind jaren '90 van vorige eeuw en één begin 21ste eeuw.

Sporen 1, 2, 14, 19, 20 en 21 zijn vermoedelijk terug te brengen tot een vroegere perceelsgracht die begin 21ste eeuw definitief werd gedempt. Op midden 19de eeuwse kaarten en op een orthofoto genomen tussen 1979 en 1990 is de gracht nog zichtbaar, erna niet meer. In beide sporen werden enkele vondsten uit de 17de-18de eeuw aangetroffen in de onderste opvullingspakketten.

Van twee van de gebouwen, het woonhuis en voormalige stal, werden ook de funderingen bekeken aan de hand van twee proefputten per gebouw. Deze putten getuigen ook van meerdere herbouw/herstellingsfases. In de opmaaklagen van die funderingen werden vondsten uit de postmiddeleeuwse periode aangetroffen, waardoor kan vermoed worden dat die gebouwen

minstens dateren uit de postmiddeleeuwen of jonger zijn, in het geval de vondsten verspitte vondsten zouden betreffen.

In elk geval getuigen de aangetroffen sporen en vondsten van een zekere bewoningscontinuïteit van de site vanaf de late middeleeuwen tot heden.

Het is echter heel moeilijk om die fasering duidelijk te vatten aangezien tijdens de recente bewoningsfases in de 19de, 20ste en 21ste eeuw er heel wat vergravingen en verstoringen van het bodemarchief plaats vonden.

1.5 Concretisering maatregelen

Gezien de aard en bewaringsgraad van de archeologische site was het mogelijk om het deel dat er van rest voldoende en adequaat te registreren en karteren tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem. Het is dan ook de mening van de uitvoerders dat verder onderzoek kosten-baten geen verdere nuttige archeologische kenniswinst zal opleveren. Samenvattend wordt de vrijgave van het projectgebied geadviseerd.

BIBLIOGRAFIE

Literatuur: /

Collecties: /

Kaartmateriaal: /

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be

BIJLAGE

Figuur 1. Synthesefiguur; Resultaten uitgesteld vooronderzoek t.o.v. gebouwenbestand.	2
Figuur 2. Synthesefiguur; Resultaten vooronderzoek t.o.v. geplande werken en niet- toegankelijke zones.....	3

